Patruljedysten

I anledning af spejderkorpsenes

100 års jubilæum

2007

Emne:

Gøngehøvdingen

Afviklingen af konkurrencerne gennemføres af:

De Danske Spejdercentre

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Romanen ”Gøngehøvdingen” foregår under krigen mellem Danmark og Sverige fra 1658 til 1660. Dengang var Frederik III konge i Danmark, han var gift med en tysk prinsesse Sofie Amalie. Danmarks arvefjende var den gang Sverige, som vi ustandselig lå i krig med, ikke mindst på grund af den told, som danskerne havde indført for skibe, som skulle sejle gennem Øresund. I en krig 1645 havde Danmark tabt til Sverige og derved mistet nogle af sine landområder i Sverige. Da den svenske konge Karl X Gustav i 1657 blev indviklet i en krig med Polen, så danskerne deres snit til at angribe Sverige for at vinde de tabte provinser tilbage. Men den svenske konge trængte i ilmarch op gennem Sønderjylland til Danmark. Helt ulykkeligt blev det for danskerne, da en meget stærk frost lagde is på både Storebælt og Lillebælt. Derved kunne svenskerne fortsætte over Fyn til Sjælland, hvor de kun mødte ringe modstand fra den svage danske hær.

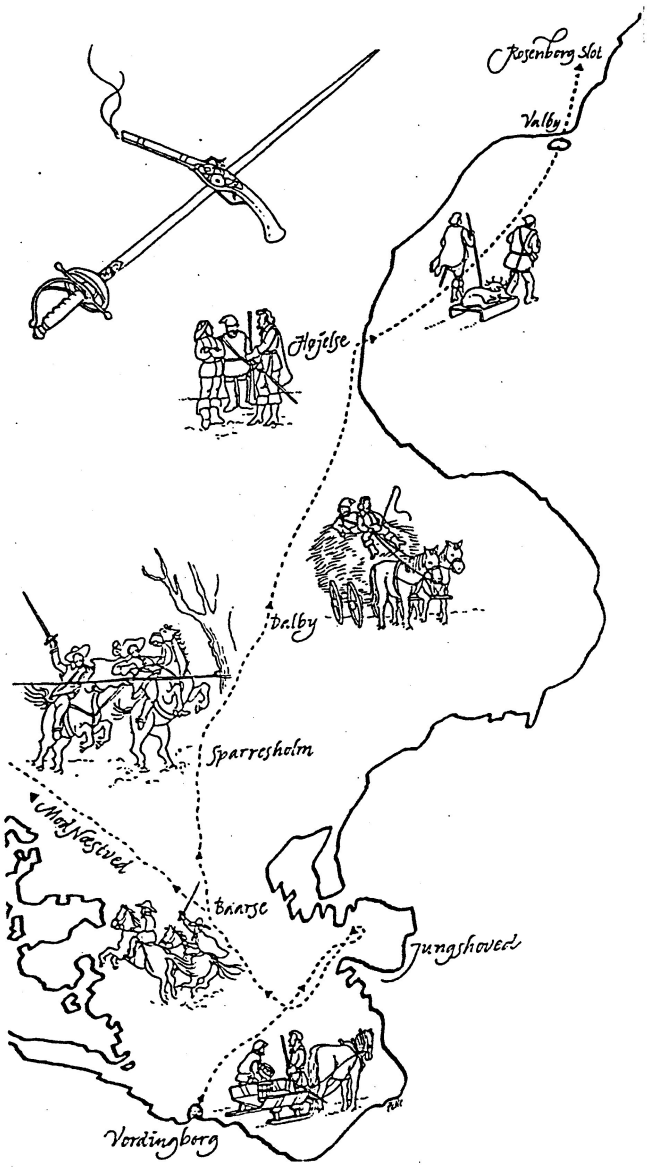

I februar 1858 blev der sluttet frem i Roskilde, hvor Danmark yderligere måtte afstå nogle af sine norske og svenske provinser.

Under krigen fik svenskerne god hjælp af den tidligere danske rigshofmester Corfitz Ulfeldt, som også nævnes i romanen. Han var gift med en datter af den gamle kong Christian IV, Leonora Christina, og var faldet i unåde ved det danske hof. Ved denne lejlighed optrådte han direkte som landsforræder ved at hjælpe fjenden. Han blev senere dømt for højforræderi og døde i landflygtighed.

Her ved siden af finder du et kort over Sydsjælland. På det kan du følge Svend Gønges og Ibs farlige tur fra Vordingborg til København.

Om forfatteren

Gøngehøvdingen er skrevet af Carl Brosbøll (1816 – 1900), han skrev under pseudonymet Carit Etlat i årene omkring 1853, altså i tiden mellem de to Slesvigske krige.

I dette tidsrum svinger de litterære udfoldelser mellem en vag realisme og en nationalistisk selvforherligelse, der hæmningsløst udnytter det overleverede romantiske apparatur.

Bag Carit Etlars buldrende beretninger om gøngernes behandling af de svenske besættelsestropper fornemmes klart den svulmende nationalisme, der var befordret af Treårskrigen.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Treårskrigen var den direkte årsag til en overspændt nationalfølelse og overdreven tillid til egne kræfter; og det er vel heller ikke for meget at kalde den tids skønånder for fantaster.

Hvorfor har vi valgt Gøngehøvdingen som idegrundlag for denne dyst?
Beretningen om gøngerne er i sandhed en fantastisk skildring af en flok uegennyttige mænd, som uden dadel og frygt, udfører en transport gennem Sydsjælland, som er besat af den svenske konge Karl X Gustavs tropper.
Gøngernes motiv for sådan en frygtløs bedrift leder uvilkårligt tanken hen på legenden om Sct. Jørgen og dragen, idet der er en tydelig parallel mellem bogens tema og legenden om end bogens tema er begrundet ud fra et snævert nationalistisk synspunkt.
Når valget netop falder på Gøngehøvdingen, er det ikke fordi, der i bogen er nogen særlig stor overensstemmelse med den nuværende politiske situation i Danmark og i Danmarks forhold til dets nabolande, som det overhovedet er interessant at fremhæve.
Men valget er først og fremmest gjort, fordi beretningen har en klar og stærk episk fortælleform, som er medrivende og spændende og ikke mindst optimistisk og sober i tonen!
I bogen forekommer en række voldelige scener, som dog tydeligt har til formål at skildre, hvem der er fjenden og ikke så meget en skildring af volden for dens egen skyld. Disse afsnit er imidlertid også af sekundær betydning for den foreliggende opgave. I stedet for må vægten lægges på at omsætte gøngernes vid og gå-på-mod til ”Scouting for boys and girls”!

Om planlægningen

(følgende bør læses omhyggeligt af planlæggerne på centrene.)

Planlægningen er opbygget omkring en 2-faset struktur, hvilket kommer til at betyde, at aktiviteterne kommer til at forløbe parallelt i 2 linier og samtidigt!
De 2 parallelle linjer i strukturen er karakteriseret ved:

Aktivitets – linjen: Delvis styret aktivitet med bemanding

Fælles – linjen: Selvaktivitet uden bemanding

Selvom både Aktivitets – linjen og en Fælles – linjen forløber næsten uden afbrydelse, betyder dette ikke at al mandskab er stationært bundet til en af de to linjer, men på grund af forskydningen af de forskellige aktiviteter bliver størstedelen af mandskabet flyttet fra henholdsvis A – linjen til F – linjen og tilbage igen osv.
Desuden opstår der derved såkaldte ”flydende” perioder for mandskabet, idet de store tidskrævende aktiviteter overlapper hinanden tidsmæssigt.
Afhængig af antallet af hjælpere kan posterne deles i 3 grupper, hvor ? af posterne åbner om lørdagen. Det meddeles så patruljerne, hvilke poster, der skal være gennemført om lørdagen. De poster, som ikke er afsluttet om lørdagen, er åbne om søndagen sammen med den sidste ? af posterne.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

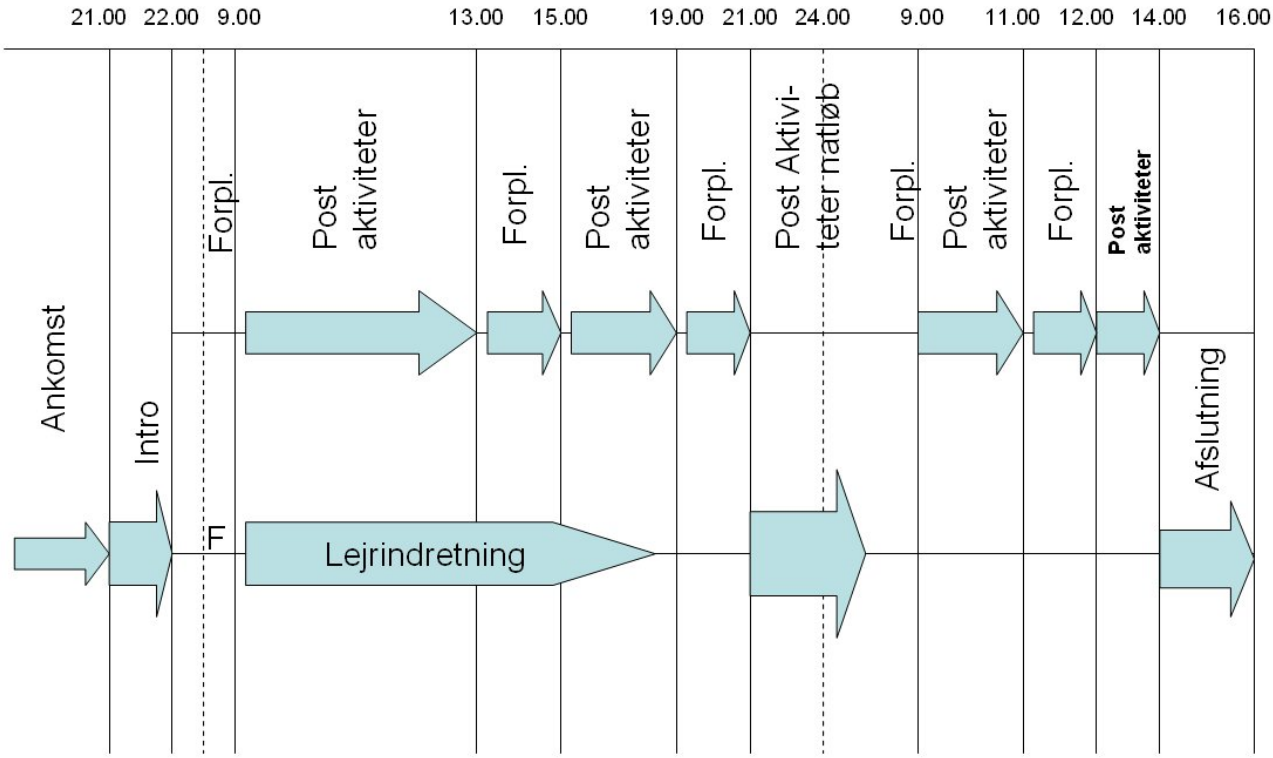

Patruljernes forplejning er, som det fremgår af strukturen, indfældes i en aktivitetsperiode, hvilket kan få en aflastende virkning på tilstrømningen til aktiviteterne i samme periode. Strukturen skal først og fremmest tilgodese det fortsatte handlingsmønster, som er det bærende element i bogen: Gøngehøvdingen.

Strukturen forebygger ”døde” perioder i hele forløbet af Spejderdysten, som betyder at patruljerne bliver placeret i en venteposition, idet enhver deltager på et hvilket som helst tidspunkt kan arbejde med på en opgave i patruljen.

Endelig indebærer strukturen, at patruljerne i høj grad skal stole på egen evne til at planlægge og samarbejde selvstændigt, således at de hele tiden er på farten og i fuld aktivitet.

Det foreslås at løbet udformes som et ”stjerneløb”, hvor man ophænger et antal brikker på en plade med numre, antallet af brikker på pladen er bestemt af, hvor mange patruljer en post har kapacitet til at klare. Dvs. patruljerne går op til tavlen og tager en brik for en af de opgaver, de ikke har løst. Derpå ser de på kortet, hvor posten er placeret og bevæger sig ud til posten, derved kan man minimere den tid, en patrulje skal vente på at komme i ”arbejde”. Planlægningen af opgaveløsningen bliver derved også lagt i hænderne på patruljerne.

Posterne i det følgende er med vilje ikke nummererede, nummereringen er op til det center, som afvikler løbet, idet meget afhænger af de fysiske rammer. Det vigtige i løbet er at alle opgaver gennemføres/tilbydes og at patruljerne får point for de opgaver de gennemfører af hensyn til sammenligneligheden mellem resultaterne fra alle centrene.

Oplægget til posterne læses op for patruljerne, når de ankommer til posten, således at illusionen og historien om Gøngehøvdingen bliver det gennemgående tema.

Når patruljedysten ar afsluttet indberettes resultaterne for patruljerne til Ami Jessen, Dansk Spejderkorps Sydslesvig - amjess@aol.com eller Henning Karlby, Det Danske Spejderkorps – karlby@privat.dk. Vi sørger derpå for at de bliver offentliggjort på www.spejderne.dk. Alle patruljer som deltager i patruljedysten modtager en plade til deres patruljestander hvoraf det fremgår at ”De har gennemført Patruljedysten 2007”. Når de deltagende centre har modtaget

tilmeldingerne til Patruljedysten meddelelse antallet til Ami, hvorefter centrene vil modtage det nødvendige antal plader til uddeling til patruljerne efter afslutningen af Patruljedysten.
Afregning for dysten foretages direkte mellem patruljerne og de enkelte centre, der er ingen afgift til aktivitetsudvalget, som har udarbejdet dette oplæg.

Der er 2 aktiviteter, som skal bedømmes af centrene; den ene er selve Patruljedysten, som er beskrevet i det følgende. Den anden er, at patruljerne er blevet bedt om at skrive dagbøger om deres arbejde med opgaverne som findes på spejderne.dk, såfremt patruljerne medbringer disse dagbøger bedes centrene læse så meget i dem, at de kan bedømmes med point fra 0 til 100. Dagbogspoint må ikke lægges sammen med point fra Patruljedysten, dagbogspoint skal indberettes særskilt, idet det er en konkurrence for sig selv.
Der arbejdes på, at patruljen med den bedste patruljedagbog får tilsendt en særlig præmie, det samme gælder for den bedste patrulje i Patruljedysten.

Ved en del af postopgaverne er der vejledning til løsning af opgaverne. Disse vejledninger kan printes og ligge til udlevering til patruljer som kører fast. At få udleveret en sådan side er det, der koster point, jævnfør pointtildelingen ved postteksten.

En forespørgsel til politiet har klargjort at der ikke skal tilladelse til for at spejderne kan anvende en hjemmelavet bue under Patruljedysten.

Indledende oplysninger til spejderne

Følgende oplysninger skal meddeles spejderne ved den første fællessamling, samtidig oplæses indledningen til historien om Gøngehøvdingen.
Morgenmad og frokost foregår ved at man henvender sig til centerpersonalet og fortæller hvilke materialer man ønsker at anvende til at lave morgenmad.
Der bør være valg mellem at få materialer til at fremstille eget brød, eller materialer til at koge havregrød. Det skal også være mulighed for, at man fremstiller et morgenmåltid af brød, mælk, te, kaffe, juice, ost og marmelade.
Spejderne skal gøres opmærksom på at fremstilling af brød giver point, det samme gør fremstilling af havregrød, hvis man vælger de lette løsninger med mælk og havregryn og franskbrød med ost osv. så får man få eller ingen point for morgenmaden.
Det er patruljens valg, om man vil spare tid på morgenmaden og dermed heller ikke score point, men i stedet forsøge at udnytte tiden til at score point på dagsopgaverne.

Der bør være ophængt en liste med point for de forskellige opgaver sammen med postnumrene, som spejderne kan vælge imellem, disse kan bruges af spejderne til at planlægge, hvilke opgaver man vil satse på.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Da Svend Gønge og Ib bliver taget til fange af Grev Frelsens dragoner, lader de behændigt tønden med de 50.000 Rigsdaler trille ned af en skrænt og ud i åen. Imidlertid kan de ikke finde tønden igen!
Aktivitet:	Ud fra to faste punkter i terrænet udstikkes to kompasretninger og ved deres skæringspunkt er findestedet, det vil sige, at netop der ligger de ”50.000 Rigsdaler”. Afstanden fra de 2 faste punkter til skatten skal være mindst 3 km. Afstanden mellem punkterne skal være 2 – 3 km for at få en god skæring. Patruljernes kort inddrages under natløbet.
Arbejdsstof:	Natorientering, skattejagt
Materialer:	Kompas Pengepose(r)
Forudsætninger/lokalitet:	Posten bør placeres inden for centrets område!
Tidsramme:	Opgaven gives til alle patruljer en halv time efter solnedgang lørdag aften, og afsluttes senest ved morgenappel søndag morgen.
Bemanding:	1 leder
Point:	Der gives 1 point for hver 2.000 Rigsdaler, der bringes hjem
Bemærkninger:	Posten består af en pose med ”mønter”, bør være tildækket med løv, mos eller lignende og ligge på jorden. Eventuelt kan der anbringes flere poser med forskelligt indhold, således at den først patrulje tager den pose med de fleste mønter osv.. Hvis en patrulje ikke har et kompas kan de låne af centret, at låne et kompas koster selvfølgelig 5 point

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Da Svend Gønge og Ib er i Audiens hos Kong Frederik III på Rosenborg Slot, spørger Kongen Svend og Ib, hvad de ønsker sig til gengæld for deres bedrifter. Som I ved får Svend Gønge Lundby gods til arv og eje og Ib får en flot Vagtmesteruniform.
Aktivitet:	Hver patrulje skal fremstille et våbenskjold efter en ide hentet fra Gøngehøvdingen
Arbejdsstof:	Håndelag og opfindsomhed
Materialer:	Naturmaterialer evt. suppleret med udleverede materialer, dette er helt op til centrene
Forudsætninger/lokalitet:	Patruljens egen indsamling plus evt. udleveret materiale
Tidsramme:	Hele lejrperioden indtil kl. 11 søndag formiddag, hvor det skal afleveres til turneringsledelsen.
Bemanding:	Ingen
Point:	0 – 10 point
Bemærkninger:	Våbenskjoldet er patruljens ejendom til ophængning hjemme i patruljehulen – som et minde op Patruljedysten 2007.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Efter den hektiske jagt i Sparresholm skovene møder Svend Gønge og Ib atter nye forhindringer på deres vej til Kongens København, idet Susåen ikke er tilfrosset og de derfor i hast må bygge en bro af forhåndenværende materialer
Aktivitet:	Hver patrulje bygger og nedtager en bro, bygget af så få materialer som muligt, men af en så tilpas solid konstruktion, at hele patruljen kan passere broen og tillige medbringe en ca. 20 kg tung kævle (ølankret med de 50.000 Rigsdaler). Alle skal befinde sig på samme side ved start, og alle slutte på modsatte side ved afslutningen. Materialerne fra broen skal bjærges i land, der hvor patruljen går i land.
Arbejdsstof:	Pionerarbejde
Materialer:	Et tilpas stort antal rafter i forskellig længde og tykkelse, samt et 20 kg ”ølanker” og snor og tovværk. Minimum er 3 stk. 4 m rafter og en 2 m rafter (til en vippebro)
Forudsætninger/lokalitet:	Broen bygges over en 3 – 5 m bred bæk eller grøft
Tidsramme:	Opgaven løses indenfor max. 3 timer.
Bemanding:	1 leder
Point:	1 – 30 point for at få hele patruljen tørskoet over og få broen taget ned og bragt i land. Der gives 1 – 10 point for patruljens samarbejde
Bemærkninger:	Hvis der ikke er et vandløb til rådighed på centret, mærkes en 4 m bred ”grøft” op, som ikke må betrædes. Alle mand skal være på samme side som udgangspunkt og slutte på modsatte side, med samt deres materialer. Hvis patruljen har været på hjemmesiden for aktiviteterne vil de mindst kende Vippebroen. Som bilag til denne opgave findes en figur med Vippebroen, den kan ”købes” af patruljen for 5 point. Vippebroen er vanskelig at håndtere, hvis det er et ”tænkt” vandløb på flad mark. Det bør være en slugt idet det er meget vanskeligt at få en person op på ”bukken” og få den i gang, hvis der skal arbejdes fra flad mark.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Vippebro

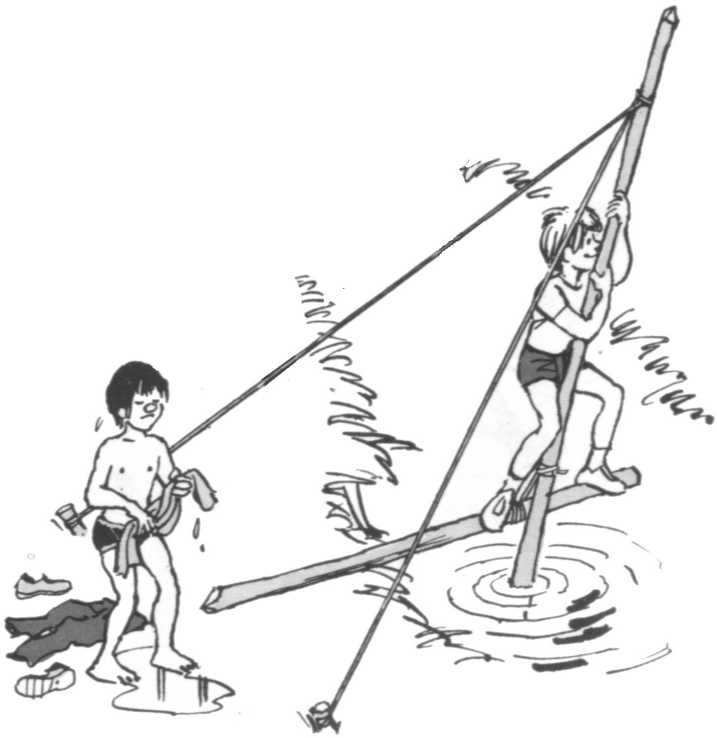

Uheldige Johan

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Ved Præstø indleder Kaptajn Manheimer og Kulsoen en hektisk jagt på Gøngerne gennem Sparresholm skovene, men jagten ender brat og uden resultat!
Aktivitet:	På en rundstrækning på 4 – 5 km. Opsættes en række poster f.eks. 6 – 7 stk., som består af en bestemmelse af træer og buske. Rundstrækningen gennemløbes på kortest mulig tid og med så mange rigtige besvarelser som muligt!
Arbejdsstof:	Kondi og naturkendskab
Materialer:	Postafmærkninger, kort m. indtegnede poster. Patruljerne kan evt. få udleveret kort ved ankomsten, hvorpå de så selv skal indtegne ruten efter turneringsledelsens kort.
Forudsætninger/lokalitet:	Område med et passende antal træer og buske
Tidsramme:	Gennemløbstid ca. 60 min. ved 4 – 5 km
Bemanding:	1 leder
Point:	0 – 20 point for rigtige svar på træer og buske, hvis der f.eks. er 20 buske og træer, bliver det 1 point pr. rigtigt svar. Hvis antallet af træer og buske er mindre fordeles point på antallet. + 10 point for det hurtigste gennemløb og 3 point for det langsomste, de øvrige gradueres der imellem.
Bemærkninger:	Ved udlægning af poster er man naturligvis afhængig af placeringen af de træer og buske, som ønskes bestemt, derfor kan distancer og gennemløbstid afvige fra ovenstående.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Træer og buske

Ask		Birk	
Bøg		Eg	
Fyr		Gran	
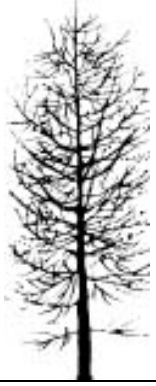			
Lærk		Lind	

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	På den lange vej fra Vordingborg til København var det nødvendigt for Svend Gønge og hans mænd selv at lave deres mad af urter og bær, som de fandt i naturen!
Aktivitet:	Tilberedning af mad til hele patruljen, hvor en del af måltidet er tilsat ingredienser indsamlet i naturen.
Arbejdsstof:	Madlavning med spiselige vilde planter
Materialer:	Patruljeudrustning, udleveret forplejning og indsamlede planter
Forudsætninger/lokalitet:	Adgang til mark og skov
Tidsramme:	Det varme måltid der tilberedes om lørdagen og søndagen. Hvis patruljerne anvender vilde planter sammen med opskrifterne de får udleveret, kan der tildeles ekstra point.
Bemanding:	1 eller 2 ledere der kan tilkaldes for at bedømme maden
Point:	0 – 20 point
Bemærkninger:	Liste med spiselige planter kan købes ved turneringsledelsen for 5 point

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Navn	Plukketid	Plantedele	Anvendelse	Levested
Ager - Mynte	juli - september	bladene	te, krydderier, salat	fugtigt voksende
Birk	maj	bladene	salat, te, saft, vin	skov, mose
Blåbær	august - september	bær	suppe, marmelade, grød, tærter, rå, saft	hede
Brombær	september - oktober	bær	te, marmelade, grød, tærter, rå, saft	skov, krat
Brøndkarse	juni - august	bladene	salat, krydderurt	sumpplante, sø og åbredder ved rindende vand
Brændenælde	maj - august	unge blade og skud, frøene	suppe, stuvning	skov, mark, eng, krat
Bøg	maj - oktober	bladene og bognødder	bladene i salat, bog i bagværk	skov
Cikorie	juli - september	bladene, roden	salat, tørret og knust til kaffe	markskel, vejkanter
Døvnælde	maj - juni	blomsten, bladene	salat	vejkanter
Eg	oktober	agern	rå, i fars, bagværk	skov
Elm, skov-	april	frugten (manna)	salat, sødlig	skov
Engkarse	maj - juni	bladene	salat (let bitter smag)	enge
Fuglegræs	hele året	bladene	salat	haver, marker
Følfod	marts - april	unge blade, blomsten	salat, stuvning, fars	fugtige grøftekanter
Gederams	juli - august	blomsten, bladene, nødderne	te, som asparges	skov, plantage
Gulerod, vild	juli - august	roden	suppeurt	grøftekanter, marker
Haremad	juli - august	bladene	suppeurt	skov, mark
Hassel	september - oktober	hasselnød	knas, bagværk, salat	skov, hegn
Hindbær	juni - august	bær, blade	rå, grød, saft, marmelade, te, tærter	skov
Hvidtjørn	maj - oktober	bær, blade	te, grød	krat, hegn
Hyld	juni - september	blomsten, bær	bær til saft, suppe, marmelade, blomsten til saft, te, pandekager	skov, eng, hegn
Hyrdetaske	april - september	bladene	salat	på dyrket jord
Jordbær, skov-	juli - august	bær, blade	rå, grød,saft, te, marmelade, tærter	skov
Kamille, Vellugtende	juni - oktober	blomsten, (hele planten)	te, (virker rensende, beroligende)	marker, vejkanter

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Navn	Plukketid	Plantedele	Anvendelse	Levested
Kløver	maj - juni	bladene	suppe	vejkanter, marker
Lyng	juni - september	bladene	te	heder
Læge-kokleare	maj - juni	bladene	salat, skørbugsurt rig på C-vitamin	standenge, strandbredder
Løvefod, alm.	juni - august	bladene	te, kåldolmer, salat	eng, overdrev, vejkanter
Mælde	juni - september	bladene	salat, suppe, stuvning	strandbredder, dyrket jord
Mælkebøtte	maj - september	roden, bladene	bladene og blomsten til salat, fars, roden som erstatningskaffe	tag ikke planter fra grøftekanter ved større trafikerede veje
Padderok	maj - august	bladene	te	skov, mose, eng
Pastinak	juli - august	roden	rå, ristet til suppe	grøftekanter, marker
Revling	juli - august	bær	rå	hede
Rose	juni - oktober	blomster, bær	gele, marmelade	strand, hegn
Røllike, alm.	juli - september	bladene, blomsten	te, salat	mark, grøftekanter
Røn	august - oktober	bær	gelé, saft	hegn, ved beboelse
Slåen	september – november (efter frost)	bær	gele	hegn
Skovfyr (Lærk, Gran)	maj - juni	friske skud, (nålene)	te, krydderi, fars	skov
Skovsyre	april – god hele året	bladene	salat, krydderurt, smør	skov
Skvalderkål	april - juni	unge blade	stuvning, frikadeller	skov, vejkant, haver
Strandmalurt	august - september	hele blomsten	krydderurt	mark, skov, eng, strand, hede
Strandkål	juni - juli	bladene	salat	strand
Syre, alm.	hele året	bladene	salat, stuvning	skov, enge, vejkanter
Timian	juli - august	bladene	krydderurt	skrænter, langs veje
Tusindfryd, (Bellis)	marts - november	knopper	tilbehør	enge, marker, vejkanter
Vejbred	maj - september	bladene, frøene	salat, suppe	grøft, mark, skov, strand, hede
Violer	april - august	blomsten	salat, pynt	skov, krat, hegn

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	I de to år krigen varede mellem Danmark og Sverige, kunne Svend Gønge og hans folk ikke bo hjemme i deres hjem, men måtte bo i skiftende lejre, som blev opbygget i løbet af forholdsvis kort tid.
Aktivitet:	Hver patrulje opbygger en standlejr med følgende obligatoriske lejrarbejder: Telt, bålplads, huggeplads, brændeskjul, kombineret køkken / spisebord.
Arbejdsstof:	Lejretablering, lejrliv og pionerarbejde
Materialer:	Centret stiller følgende til rådighed: Lejrplads, rafter, granris, brænde mv.
Forudsætninger/lokalitet:	Græsmark med lejrpladser på ca. 12 x 12 m. pr. patrulje
Tidsramme:	Lejren skal meldes færdig senest lørdag kl. 16.00.
Bemanding:	1 – 2 ledere der kan tilkaldes for bedømmelse
Point:	0 – 40 point
Bemærkninger:	Når lejretablering er strakt over så lang en periode, er det for at give patruljerne mulighed for at planlægge, hvornår de deltager i de forskellige opgaver. Derved skabes forhåbentlig en ”tyndere” strøm af patruljer gennem de forskellige aktiviteter.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	På Svend Gønge og Ibs lange rejse gør de ophold i en forladt hytte, men på loftet opholder Kulsoen og Tam sig og det lykkes dem at stjæle mad fra Svends og Ibs veldækkede bord – uden at blive opdaget!
Aktivitet:	Med et redningsreb kastes i rebets fulde længde mod forskellige mål af forskellig sværhedsgrad. Hvert medlem af patruljen skal deltage med mindst et kast. Patruljen kaster i alt 10 kast.
Arbejdsstof:	Færdighedsøvelse
Materialer:	Redningsreb og kastemål
Forudsætninger/lokalitet:	Passende lokalitet
Tidsramme:	Øvelsen afvikles inden for ca. 30 min.
Bemanding:	1 leder
Point:	0 – 10 point
Bemærkninger:	Øvelsen er velegnet til aflastning ved tidskrævende poster, hvor der er tilbøjelighed til kødannelse!

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	På Gøngernes lange og farefuld rejse gennem Sydsjælland måtte de mange gange passere gennem de fjendtlige linjer uden at blive set.
Aktivitet:	Orienteringsløb med kort og kompas. Løbet lægges som en ”rundbane” med 7 – 9 poster og en distance på 6 – 7 km. På den nøjagtige kompaskurs placeres et forskelligt antal ”fjendtlige” poster, som skal tælles og bestemmes. De egentlige opgaver ligger altså mellem posterne.
Arbejdsstof:	Orientering, kort og kompas
Materialer:	Kort og kompas Et antal rød/hvide og blå/gule ”fjerduske” samt 7 – 9 postafmærkninger med bogstaver, der skal noteres ved passage af posten
Forudsætninger/lokalitet:	Varieret terræn
Tidsramme:	Patruljen må selv bestemme hvornår og med hvilken hastighed de ønsker at gennemløbe banen, der bør dog være oplyst en maksimumstid, som er afpasset efter banens sværhedsgrad
Bemanding:	1 leder til afsendelse og modtagelse
Point:	0 – 20 point
Bemærkninger:	Det bør indskærpes patruljerne, at de skal følge den nøjagtige kompaskurs i modsætning til et almindeligt orienteringsløb, fordi opgaven dels består i at tælle og bestemme ”fjendtlige og egne soldater” og dels i at kunne gå meget nøjagtigt efter en opgivet kurs.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Svend Gønge og Ib passere en lang række byer på deres vej. De skal derfor have kendskab til de byer, de kommer igennem for at være klar over, om de er på rette vej
Aktivitet:	Kendskab til byer i området omkring centret, hvor dysten foregår. Der kan evt. tilføjes billeder fra større danske byer.
Arbejdsstof:	Kend dit land og din by
Materialer:	5 til 10 postkort, tildækket med ”lemme”
Forudsætninger/lokalitet:	Et sted på centret
Tidsramme:	10 - 15 min.
Bemanding:	1 person
Point:	0 – 20 point 1 – 10 point for samarbejde
Bemærkninger:	Der laves 4 – 6 ”lemme” til de forskellige kort, ”lemmene” fastgøres til kanterne af kortene med tape som hængsler, således at de kan lukkes op en af gangen. ”Lemmen” med det højeste tal giver mindst oplysninger om stedet, der skal gættes, derpå åbnes ”lemmene” en efter en. Når byen genkendes fås det antal point, som værdien har på den senest åbnede ”lem”. Summen af de opnåede point divideres med antallet af mulige point, hvis patruljen genkender alle kort efter første lem er åbnet. Det fremkomne decimaltal ganges med 20, der afrundes derpå til nærmest hele tal som bliver, det opnåede resultat.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

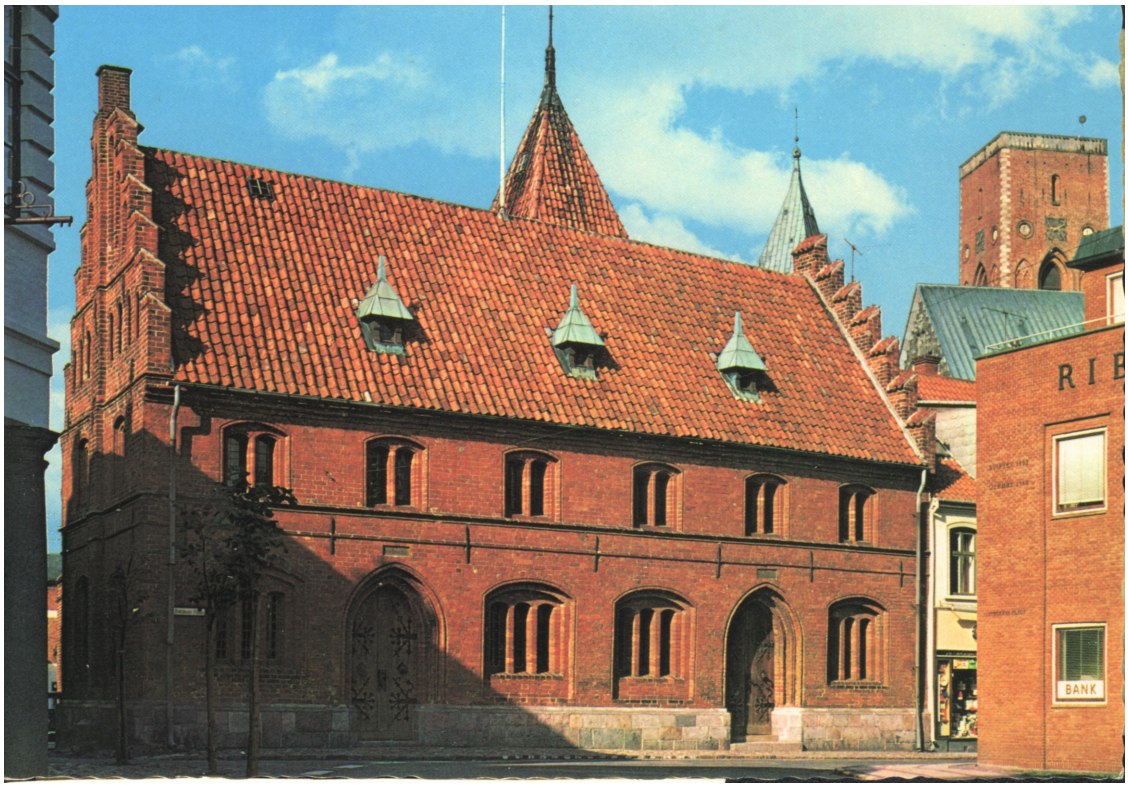

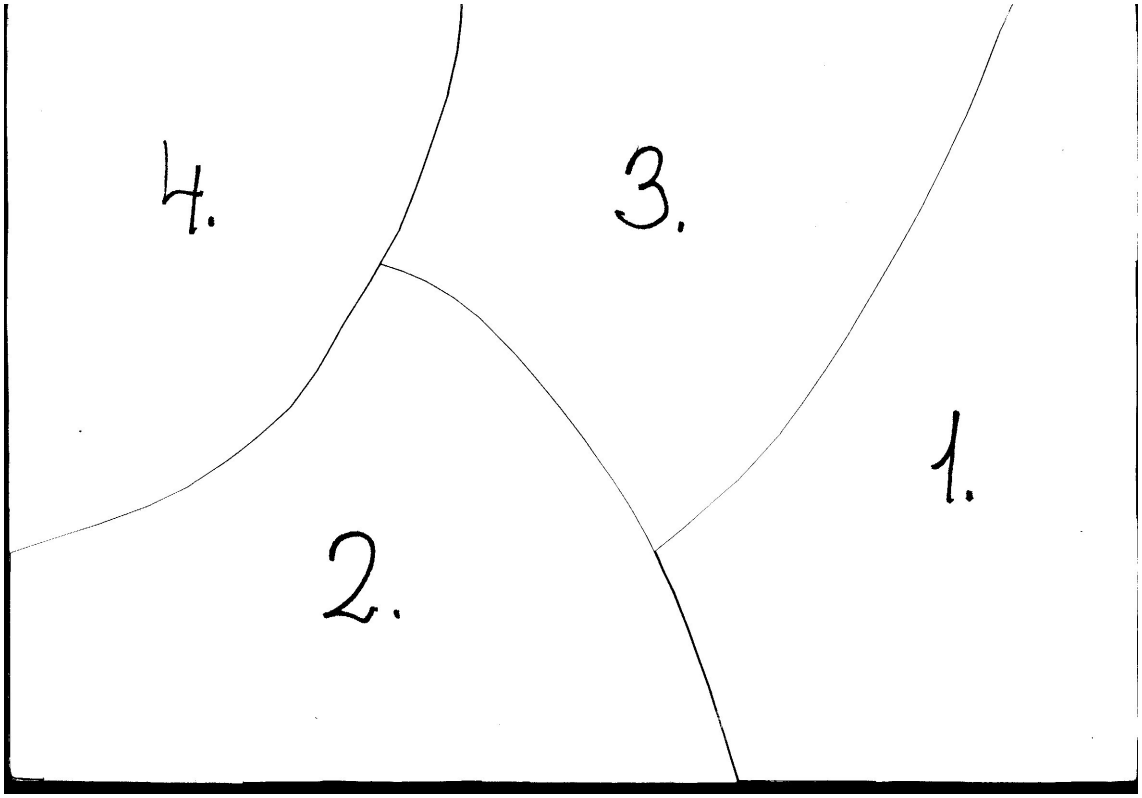

Svaret på ovenstående eksempel er Ribe, dette afsløres tydeligt, når det karakteristiske tårn under 1. lukkes op.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Svenskerne har ladet fremstille nogle Dannebrogsflag, som de flager med for at snyde danskerne, så de kan komme tæt på, inden de angriber. Hvad svenskerne ikke ved er, at Dannebrog skal have ganske bestemte målforhold.
Aktivitet:	Patruljen skal nu fortælle, hvad det rigtige målforhold er for Dannebrog, er. De skal også vise at de kan hejse og nedtage dannebrog reglementeret. Det skal bindes med flagknob, hejses og nedtages uden at berører jorden. Det skal lægges sammen så den hvide farve er gemt inde i ”pakken”.
Arbejdsstof:	Godt gammelt spejderstof, f.eks. Håndbog for Det Danske Pigespejderkorps
Materialer:	1 stk. dannebrog 1 flagstang (gerne en lejrstang (rafte))
Forudsætninger/lokalitet:	Et passende sted med en ”flagstang”
Tidsramme:	10 – 15 min.
Bemanding:	1 person
Point:	1 – 20 point
Bemærkninger:	Spørgsmål på posten: 1. Kendskab til Dannebrog, hvor kommer det fra, hvornår fik vi det. 2. Målforhold flaget i forhold til flagstangen 3. Forhold mellem kors og felter 4. Hvem fører splitflag, og hvad betyder det. 5. Vise binding af flagknob

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

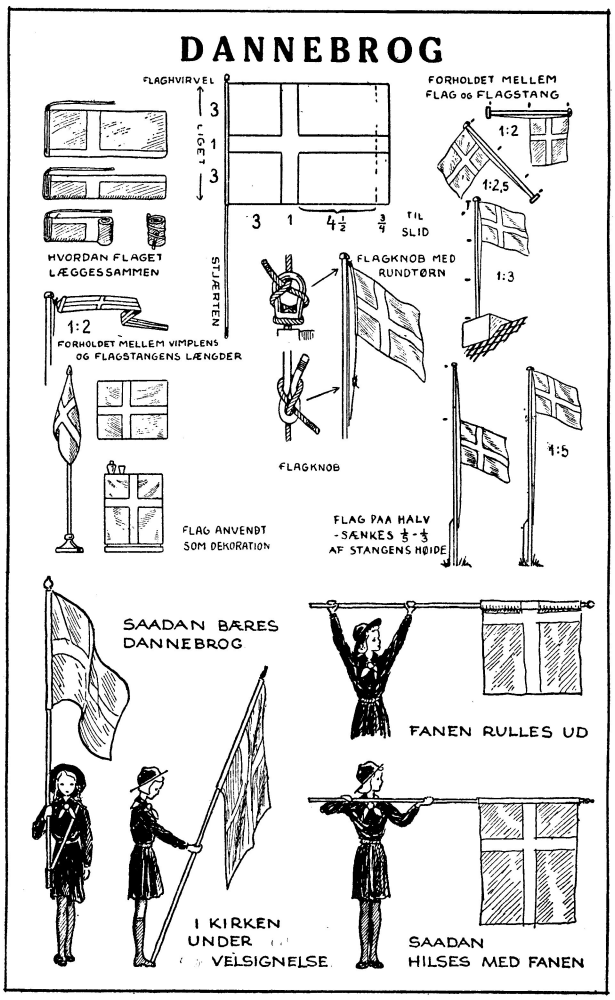

Dannebrog.

»Der er ingenting, der maner, som et flag, der går til top .....«

Digteren har ret. Flaget er et samlingsmærke for folket og har altid været det. I den hedenske tid i Norden var det Odins ravne, der prægede den røde fanedug og opildnede folket til kamp.

Efter at kristendommen var kommet til de nordiske lande, blev det korset, der prægede flaget.

Da Valdemar Sejr i 1219 vendte hjem fra Estland, medbragte han et nyt banner, der — ifølge sagnet — havde fået en guddommelig tilblivelse. — Det var det korssmykkede DANNEBROG.

Midt i middelalderens storhedstid fik Danmark sin nye fane. Der var i et par århundreder prædiket korstog mod vantro og hedninger, og da beretninger om disse korstog nåede til Norden, tændtes kamplysten hos konger og stormænd. Vendernes lande indtoges og kristnedes, og i 1219 stævnede Valdemar Sejr med 1500 skibe mod Estland, fulgt af høvdinge og gejstlige, deriblandt Danmarks ærkebiskop Andreas Sunesøn. Paven havde givet sin tilladelse og velsignelse til togtet.

Historien beretter om esternes svigefulde opførsel: Først underkastelse og dåb og dernæst det frygtelige overfald om aftenen den 15. juni, hvor det i lang tid så ud, som om esterne ville sejre. Fra 5 sider stormede de ind i danskernes lejr og skabte en frygtelig forvirring, og først da kong Valdemar fik orden i sine kamprækker og fik støtte fra Rügens lensmand, fyrst Vitslav, lykkedes det at trænge esterne tilbage. Det er ikke mærkeligt, at mange betragtede den sejr som et under.

Det firkantede flag betegnes:

Handelsflaget

”Liget” er den kant, hvor øjet og snoren til at hejse flaget sidder. De officielle mål hedder:
Korsets bredde er 1/7 af ligets længde, de inderste røde felter er kvadrater, hvis sider er 3 gange korsets bredde; de yderste aflange felter er 4½ gange korsets bredde, dertil lægges ofte ¾ til slid i længden. Deraf kommer remsen, som alle spejdere kunne i gamle dage: 3-1-3-3-1-4½ og ¾ til slid.

Splitflagets

Korsets bredde er 1/7 af ligets længde, de inderste røde felter er kvadrater, hvis sider er 3 gange korsets bredde; de yderste felter er 3¾ gange korsets bredde, og splitterne er 1½ gange de yderste felter.
Splitflaget blev indført under Christian IV. Splitflaget er konge-/dronningeflaget. Splitflaget føres af alle statsinstitutioner og af nogle private, som har fået særlig tilladelse. Den mest kendte tilladelse er: At de fleste sejlklubber har tilladelse til at føre splitflag i agterenden af bådene.

Generel flagregel

Flaget hejses kl. 8 om morgenen og er oppe til solnedgang, dog aldrig efter kl. 20.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Når Gøngerne slår lejr, skal de passe på ikke at blive opdaget af svenske patruljer. Når de skal tænde bål for at tilberede mad eller koge vand, gælder det derfor om, at tiden, hvor der kommer røg fra bålet, er så kort som muligt.
Aktivitet:	Patruljen skal tænde bål, de får udleveret en gryde med 2 liter vand, det gælder nu om at få vandet til at koge hurtigst muligt.
Arbejdsstof:	Båltænding
Materialer:	Brænde, hvor det brænde patruljerne får skal være af nogenlunde ens beskaffenhed, så betingelserne for patruljerne er så ens som praktisk muligt. 1 gyde, 1 litermål og en dunk vand (vandhane), stopur pr. patrulje på posten
Forudsætninger/lokalitet:	Et sted hvor brandfaren er minimal.
Tidsramme:	15 – 20 min.
Bemanding:	1 person
Point:	0 – 10 point for tiden der anvendes til at få vandet til at koge, og 1 – 10 point for bedømmelse af patruljens samarbejde om opgaveløsningen
Bemærkninger:	

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Når Gøngerne bevæger sig rundt i terrænet er det vigtigt at de hurtigt kan danne sig et skøn over de forhindringer de møder.
Aktivitet:	Holdet skal udføre forskellige afstands og højdemålinger. Posten udpeger de genstande, som skal bedømmes, det kan være afstanden over en sø, vandløb, vej, afstanden til en ejendom ude i terrænet, højden af et træ, flagstang, lygtepæl osv. Der bør være mindst 5 mål, der skal bedømmes.
Arbejdsstof:	Diverse spejderbøger om afstandsbedømmelse. F.eks. Spejderliv eller Spejderlex.
Materialer:	Terrængenstande, som kan udpeges fra postens placering
Forudsætninger/lokalitet:	Terræn med god udsigt og enkeltstående genstande
Tidsramme:	10 – 15 min.
Bemanding:	1 person som har kendskab til højde og afstandsmåling, som kan opmåle opgaverne, så han/hun kender den korrekte løsning.
Point:	0 – 10 point, 2 point pr. opgave 1 – 10 point for bedømmelse af patruljens samarbejde om opgaveløsningen
Bemærkninger:	Patruljen kan købe vejledningen på næste side for 5 point.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

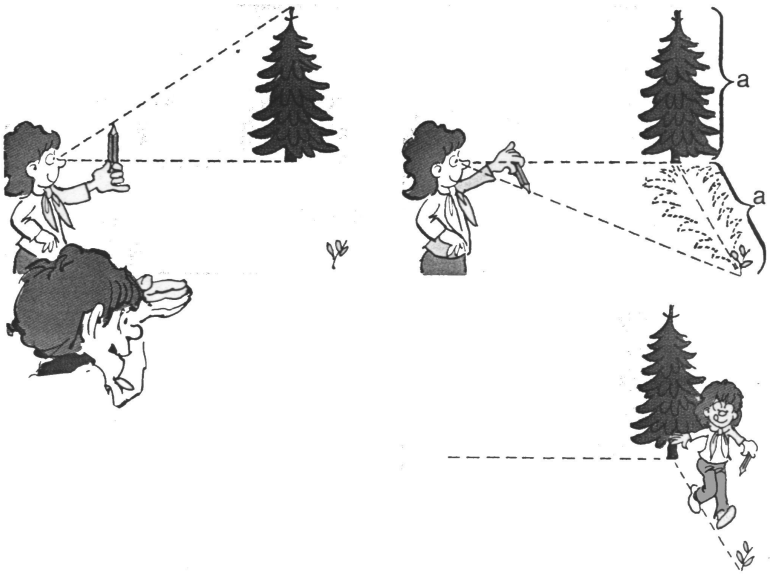

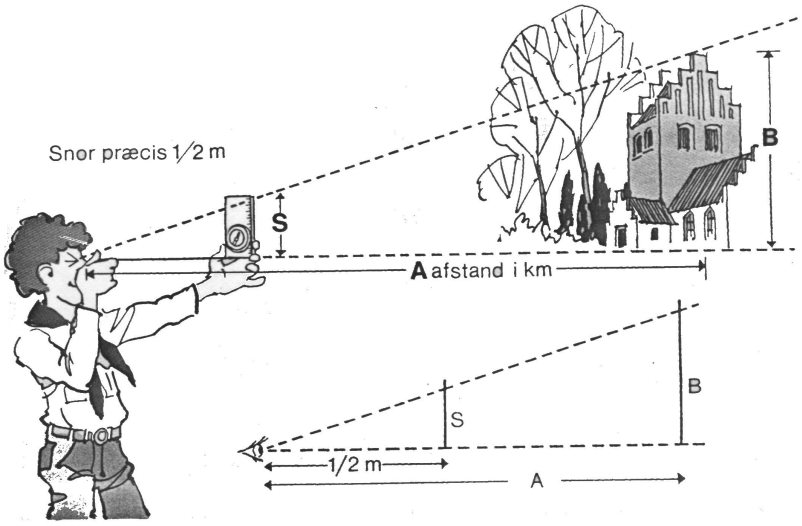

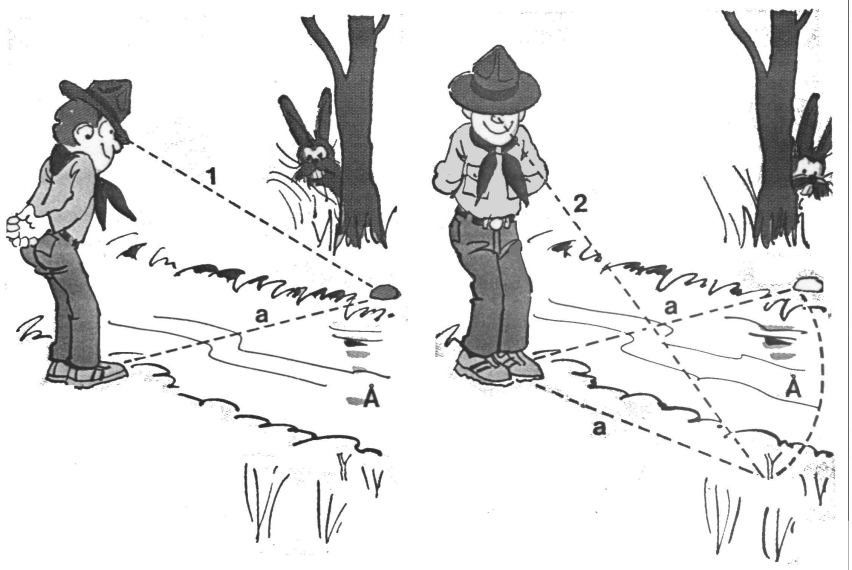

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Gøngerne skal være kreative og kunne bruge deres fantasi.
Aktivitet:	Der udleveres en stak legoklodser og hjul, patruljen bliver derpå bedt om at bygge en bil af de udleverede klodser. Det skal enten være en komplet samling til en modelbil eller et antal klodser, som kan anvendes til en fantasibil.
Arbejdsstof:	Kimsleg
Materialer:	Legoklodser
Forudsætninger/lokalitet:	Et sted hvor klodserne ikke bliver væk i højt græs
Tidsramme:	10 – 15 min.
Bemanding:	2 personer, en til hver post
Point:	1 – 10 som gives for samarbejde om at bygge 1 – 20 som gives på den ”skjulte” post
Bemærkninger:	Dette er en dobbeltpost, patruljen kan se den første post på deres kort, hvor de bygger bil. Derpå sendes de til en ”skjult” post mindst 1 km væk, dvs. det skal tage mindst 10 min. hvor de skal huske klodserne, dvs. at posten ikke fremgår af postplanen. De bliver også først stillet over for kimslegen, når de kommer frem til den skjulte post. Den egentlige opgave er altså på den ”skjulte” post, på denne post skal patruljen fortælle, hvad det var for klodser, de fik til at bygge bilen af, både farve, form og antal ”knopper”, skal beskrives.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Gøngerne er dygtige til at skyde, men af og til har de brug for at gå på jagt uden at fjenden kan høre at de jager. Derfor har de også trænet i at skyde med buen og pil.
Aktivitet:	Hvert medlem i patruljen skal afgive mindst et skud mod et opstillet mål. Målet skal stå mindst 15 m fra standpladsen, hvor der skydes fra. Målet kan være en ”ramme” med et stykke A4-papir, eller blot en ramme, hvor pilen skal flyve gennem rammen for at give point.
Arbejdsstof:	Udførelse af en bue efter jubilæumsspejderaktiviteterne
Materialer:	Et ”mål”
Forudsætninger/lokalitet:	Et passende sted med skudsikker baggrund
Tidsramme:	10 – 15 min.
Bemanding:	1 person
Point:	2 point pr. træffer, der skal i alt afgives 10 skud
Bemærkninger:	Ved indkaldelse til Spejderdysten skal patruljerne have at vide, at de skal medbringe den bue og tre pile, som er en af aktivitetsopgaverne i Jubilæumsarbejdsstoffet 1907 – 2007. Har patruljerne ikke buen med kan de fremstille en på lejrpladsen. Ved ”postbrikken” skal stå, at de ved ankomsten til posten skal have medbragt deres bue.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Gøngerne skal kunne hjælpe hinanden, hvis de bliver sårede under kampene med svenskerne.
Aktivitet:	En person har fået et sværdhug i armen neden for albuen og er ved at forbløde, læg en standsning samt en forbinding. En anden person har fået et åbent skinnebensbrud i uvejsomt terræn, læg en forbinding og fortag en nødflytning til den nærmeste vej. Afstand ca. 50 m.
Arbejdsstof:	Røde Kors's – Førstehjælp's materiale
Materialer:	Nødvendige forbindingsstoffer til udlevering til spejderne. 1 kompresforbinding pr. patrulje til armskaden, kompresforbindingen skal patruljen selv have, kan købes på posten for 5 point.
Forudsætninger/lokalitet:	Et passende sted med lidt forhindringer mellem posten og en vej
Tidsramme:	15 – 20 min.
Bemanding:	1 person med kendskab til første hjælp
Point:	0 – 10 point for første hjælpen 0 – 10 point for samarbejdet i patruljen
Bemærkninger:	Det er 2 medlemmer af patruljen, som udpeges, som skadede. Sværdhugget forbindes med kompresforbinding eller tørklædeforbinding med en sten indlagt som tryk. Benet skal forbindes med tørklæder, eller hvad patruljen selv medbringer.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Når Gøngerne bevægede sig rundt i terrænet blev grupperne af og til skilt fra hinanden. Når de skulle holde kontakt signalerede de til hinanden. Signaleringen skal være lydløs, så de bruger morse.
Aktivitet:	Holdet skal deles i to og det ene hold får en morsemelding som kan afsendes og modtages af det andet hold, som skal svare på spørgsmålet. Spørgsmål: Hvem er konge i Danmark i 1659. Svar: Frederik III eller Frederik 3.
Arbejdsstof:	Signalering
Materialer:	Morseflag, morseplader eller hvis centret ikke råder over det skal meldingen sendes med ”de bare arme”. Et antal morse alfabeter, som patruljerne kan købe for 5 point. Hvis posten vælges at være aktiv efter mørket frembrud, skal der være morselygter på posten.
Forudsætninger/lokalitet:	Lokalitet med et rimeligt udsyn.
Tidsramme:	15 – 20 min.
Bemanding:	1 person
Point:	0 – 10 point for svaret 0 – 10 point for samarbejdet i patruljen
Bemærkninger:	Denne post er både anvendelig som natløbspost og til dagtimerne. Den følgende side kan udleveres til patruljen, men de får at vide, at hvis de ønsker ”at købe” hjælp, koster det 5 point.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

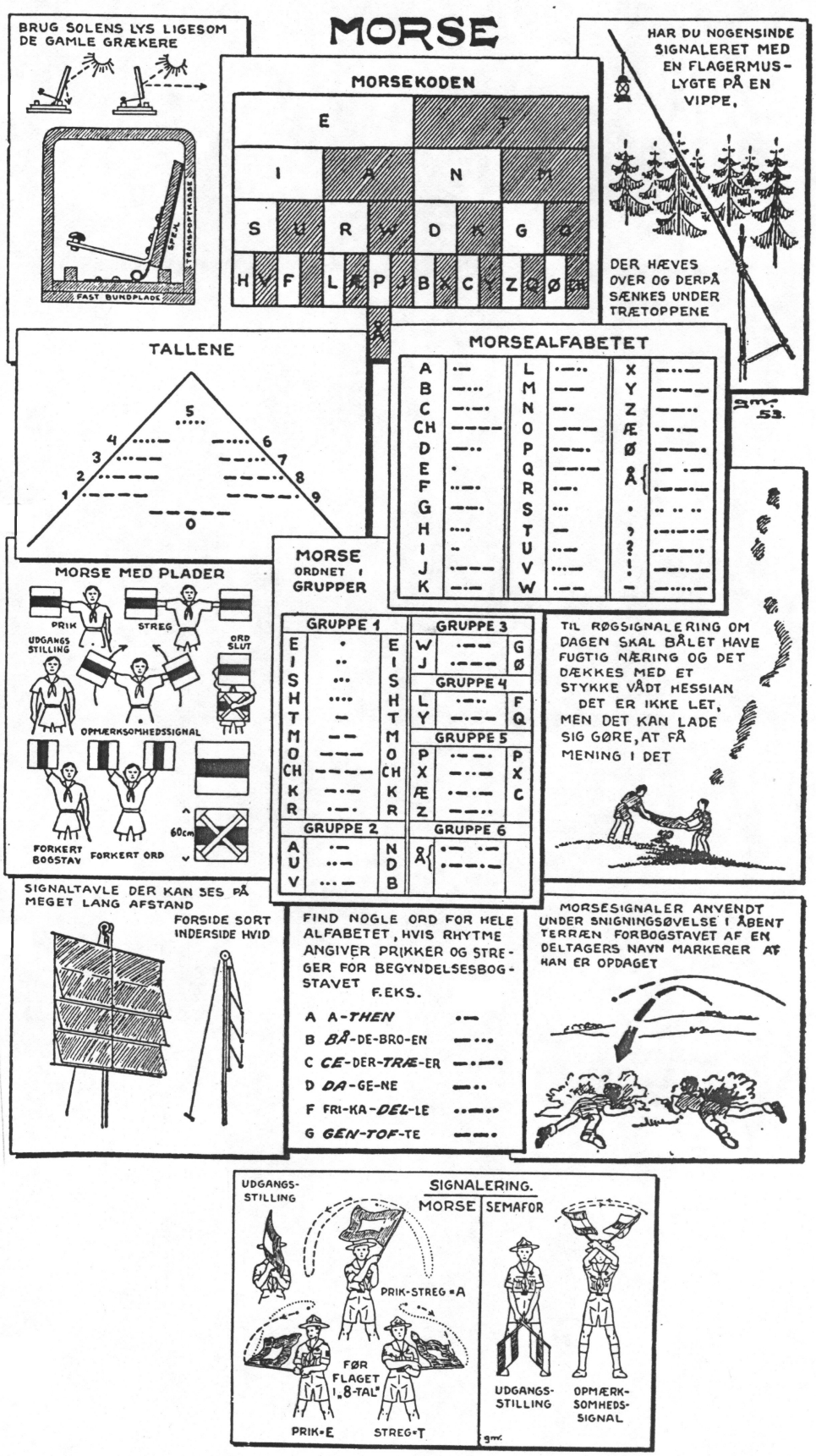

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	For at kunne klare sig med hurtigt at binde tov sammen, eller kunne klare opgaver, hvor et praktisk tov er ved hånden, har alle Gønger et ”kommandotov” til rådighed.
Aktivitet:	Fremstil to kommandotov pr. patrulje. Patruljen får 2 stk. 3 m langt 4 – 6 mm tov, hvor der i den ene ende udføres en øjesplejsning og i den anden ende en endesplejsning (spansk takling)
Arbejdsstof:	Knob og tovværk
Materialer:	Der skal være 6 m treslået tov pr. tilmeldt patrulje Plancher med splejsninger. En planche kan købes/lånes for 5 point
Forudsætninger/lokalitet:	Ingen særlige
Tidsramme:	15 – 20 min.
Bemanding:	1 person
Point:	0 – 10 point opgaven 0 – 10 point for samarbejdet i patruljen
Bemærkninger:	Der kan anvendes enten sisal ”tøjsnor” eller evt. blå kunststoftov. Bedst er tovværk af naturmateriale, da det er lettest at arbejde med, det flosser ikke så let, når der arbejdes med det.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

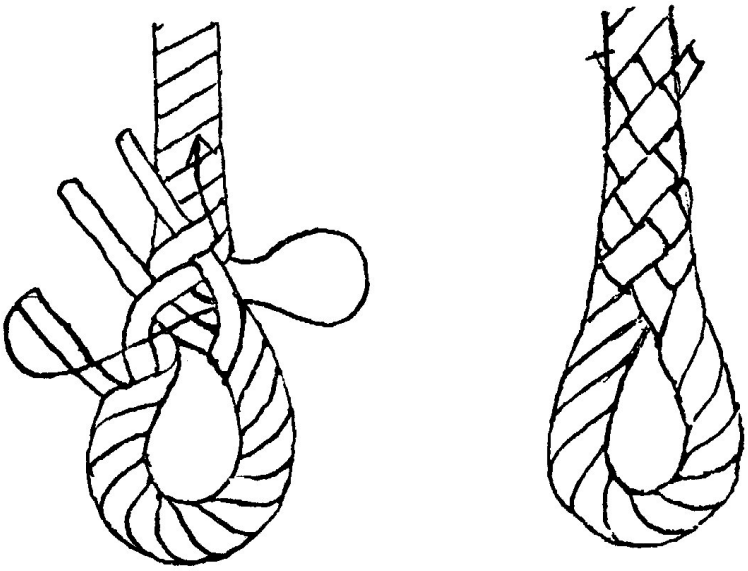

Øjesplejsning

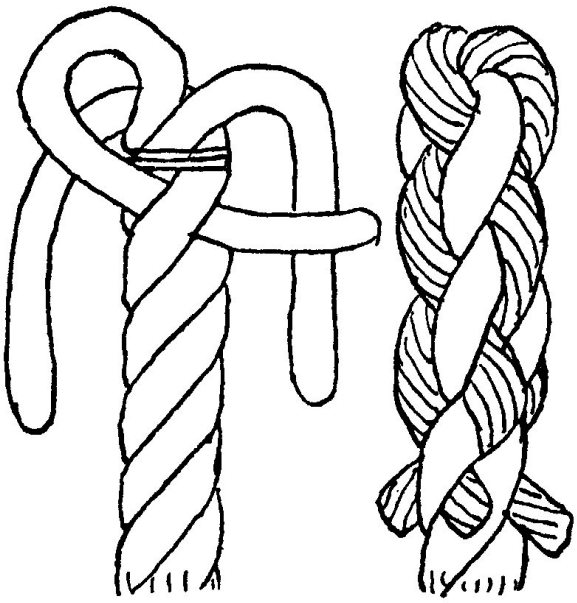

Endesplejsning = Spansk takling

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Gøngerne kommer ud for mange situationer, hvor de skal klare sig med det for hånden værende tovværk.
Aktivitet:	Hvor mange forskellige knob kan I binde på de to udleverede stykker to i løbet af 15 min.
Arbejdsstof:	Knob og tovværk
Materialer:	2 stykker 2 – 2,5 m 4 – 6 mm tov pr. patrulje.
Forudsætninger/lokalitet:	Ingen særlige
Tidsramme:	15 min.
Bemanding:	1 person med godt kendskab til knob og stik
Point:	0 – 10 point opgaven 0 – 10 point for samarbejdet i patruljen
Bemærkninger:	Det ideelle er 4 mm flagline, 6 mm tov kan bruges, hvis det ikke er for stift. Det er tilladt patruljen at samle gren eller andre genstande til f.eks. at binde dobbelt halvstik o.lign. omkring. Det samme knob må ikke tælles to gange. Lad patruljen skrive en liste med navnene på de knob de binder, og kryds derpå af på deres liste, når knobene fremvises og kontrolleres. Ved at fremstille en liste aktiveres patruljen, så dem der ikke binder også får en opgave.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

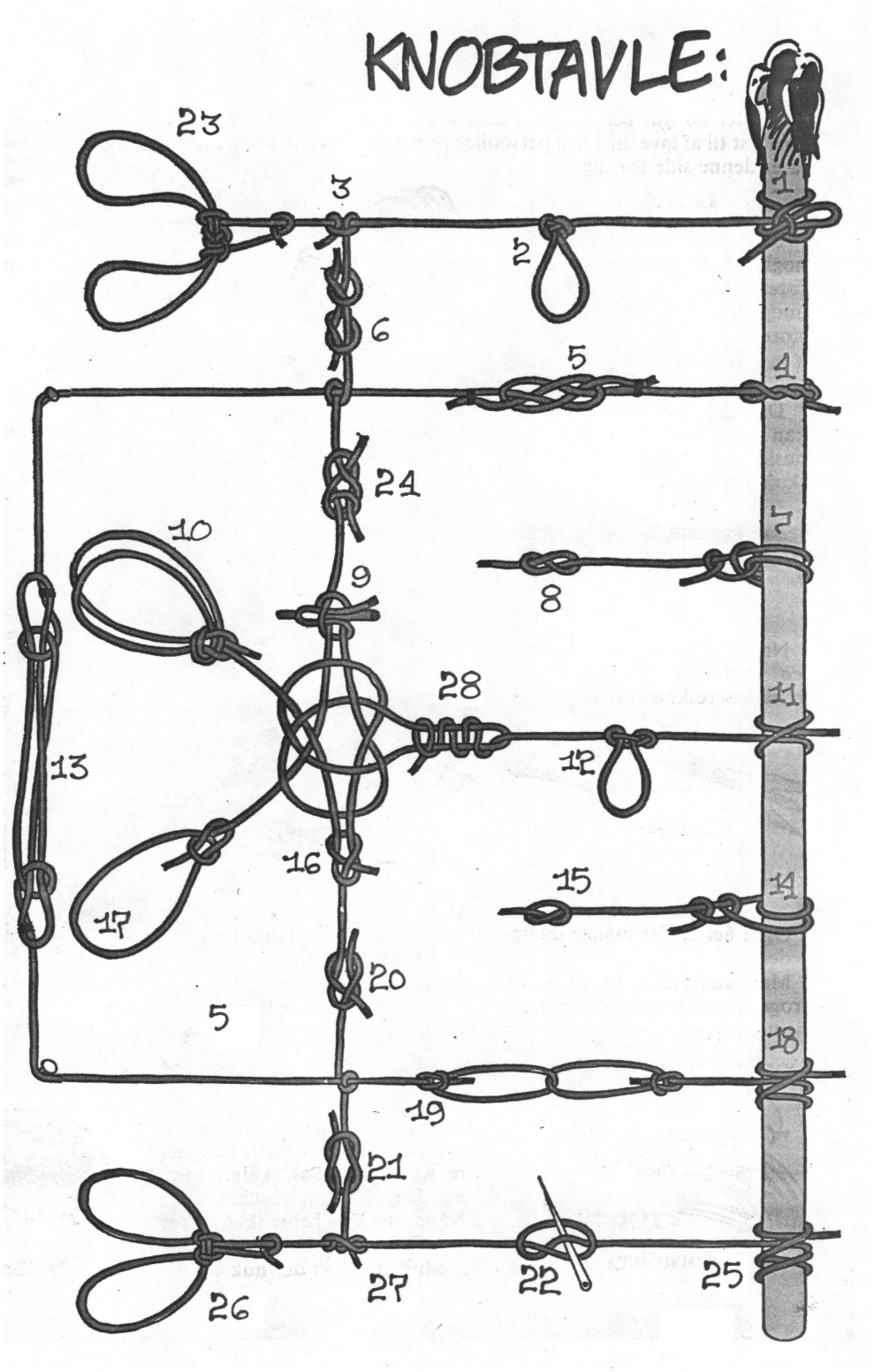

1. Dick Turbinsknob
2. Selestik
3. Slyngestik
4. Tømmerstik
5. Almindelig helling
6. Fiskerstik
7. Læsejlsstik med enkelt halvstik
8. Flamsk knob (8-talsstik)
9. Slippestik
10. Dobbelt pælestik
11. Dobbelt halvstik
12. Selestik
13. Trompetstik
14. Rundtørn med 2 halvstik
15. Enkeltknob
16. Flagknob
17. Pælestik
18. Rundtørn med dobbelt halvstik
19. Pælestik
20. Flagknob
21. Råbåndsknob
22. Galajstik
23. Stoleknob
24. Dobbelt flagknob
25. Dobbelt rundtørn med dobbelt halvstik
26. Spansk pælestik

27. Dobbelt halvstik med rundtørn
28. The Racking Bend (engelsk) – kan oversættes til ”Fletning med halvstik”

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

29.

Oplæg:	Gøngerne skal have mad. Uden mad og drikke duer selv en Gønge ikke.
Aktivitet:	Middagsmads lørdag aften
Arbejdsstof:	Madlavning
Materialer:	1 kylling pr. 3 pers., Pommerasskal, Ingefær, Kanel, Muskatblomme, Safran, Salt, Æblejuice. Ca. 100 g ris pr. pers.
Forudsætninger/lokalitet:	Lejrpladsen
Tidsramme:	2 timer pr. hovedmåltid
Bemanding:	1 person til udlevering og mindst 1 person til at smage på de færdige retter
Point:	0 – 10 point madens udseende 0 – 20 point for smagsindtryk
Bemærkninger:	Siden herunder udleveres som opskrift, sammen med maden

Opskrift nr. 1.

Ingredienser:

1 kylling pr. 3 pers., Pommerasskal, Ingefær, Kanel, Muskatblomme, Safran, Salt, 1 liter Æblejuice. Ca. 80 g ris pr. pers.

LXXX. Vnge Høns met Pommerantzer.

Sjud først Hønset i Vand. Naar det er sødet/ saa lad Vandet fra/ oc giff god Vijn der paa igien. Tag Pomerantzer/ skal dem/ leg dem i Vijnen til Hønset/sæt til Ilden/ oc lad faa en opsød / Giør det siden til met vrter/Canelbarck/Ingefer/ Muskater/Muskateblomer/ Saphran oc sucker. Giff det en sød smag/ oc salt det til paß.

LXXXI. Suin-

Oversættelsen og omskrevet til moderne dansk bliver det:

Kog kyllingen let i vand, hæld noget af vandet fra (gem det til at koge risen i) og tilsæt æblejuicen, sæt den over ilden og giv den et opkog. Tilsæt kanelbark, Ingefær, Muskat og Safran og giv det hele et opkog. Tilsæt evt. lidt sukker så det får en sød smag og smag til med salt.
Risen koges i forholdet 2 del væske til 1 del ris.
Velbekomme.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Gøngerne skal have mad. Uden mad og drikke duer selv en Gønge ikke.
Aktivitet:	Middagsmads søndag middag – Juwarlákja – Grækenland
Arbejdsstof:	Mad på tur og lejr; Spejderforlaget
Materialer:	Hovedret: 1 kg hakket oksekød, 1 stor kop ris, 2 stk hakkede løg, 2 bdt. Finhakket persille, 4 spsk olie, 2 kopper mel, salt og peber. Sauce: 2 ds. flåede tomater, ½ dl olie, 2 dl creme fraice, salt. Ris ca. 80 g pr. pers.
Forudsætninger/lokalitet:	Lejrpladsen
Tidsramme:	2 timer pr. hovedmåltid
Bemanding:	1 person til udlevering og mindst 1 person til at smage på de færdige retter
Point:	0 – 20 point madens udseende 0 – 10 point for smagsindtryk
Bemærkninger:	Siden herunder udleveres som opskrift, sammen med maden

Opskrift nr. 2.

Hovedret:

1 kg hakket oksekød, 1 stor kop ris, 2 stk hakkede løg, 2 bdt. Finhakket persille, 4 spsk olie, 2 kopper mel, salt og peber.

Sauce:

2 ds. flåede tomater, ½ dl olie, 2 dl creme fraiche, salt

Udførelsen:

Kødet blandes med de rå ris, olie, hakket løg og persille, salt og peber indtil der er opnået en smidig fars. Der kan evt. tilsættes lidt vand.
Lad farsen hvile ca. ½ time, inden den formes til boller, der rulles i mel.
Hak de flåede tomater og tilsæt vand så det fylder ca. 1 liter.
Olien varmes i gryden og tomatblandingen tilsættes. Når det koger, tilsættes kødbollerne, der koger med i ca. 35 minutter.
Lige før serveringen kommes creme fraiche i. Serveres med løse ris.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Oplæg:	Gøngerne skal have mad. Uden mad og drikke duer selv en Gønge ikke.
Aktivitet:	Morgenmad og frokost
Arbejdsstof:	Diverse ”spejderkogebøger”
Materialer:	Morgenmad: Havregryn, mel, salt, sukker, gær, franskbrød, smør, ost, syltetøj, mælk, te (breve og løs te), kaffe (Nescafe og ”bønner”) Frokost: Rugbrød, franskbrød og diverse pålæg (Frokost er der eneste tidspunkt hvor der ikke kan tjenes point, her har både post ”personale” og patruljerne ”fred”).
Forudsætninger/lokalitet:	Lejrpladsen
Tidsramme:	2 timer pr. hovedmåltid
Bemanding:	1 person til udlevering og mindst 1 person til at smage på morgenmaden for dem som vælger ”hjemmebag” og havregrød.
Point:	0 – 10 point morgenmadens udseende 0 – 10 point for smagsindtryk
Bemærkninger:	Se de generelle oplysninger til spejderne ved spejderdystens start.

Patruljedysten 2007

Gøngehøvdingen

Pointskema

Navn på postansvarlig:	Aktiviteten:		
Patrulje nr. / Navn:	Opgavepoint:	Samarbejdspoint:	Bemærkninger: